

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

ФІЛОСОФСЬКИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра української філософії і культури

Русин М.Ю., Руденко С.В., Семикрас В.В.

УКРАЇНСЬКА ТА ЗАРУБІЖНА КУЛЬТУРА

**Програма навчальної дисципліни
для студентів**

**Київського національного університету імені Тараса Шевченка
ОС «Бакалавр»**

*Затверджено вченою радою
філософського факультету
протокол №6 від 28 грудня 2015 р.*

КИЇВ – 2016

ЗМІСТ

Загальна характеристика програми.....	3
Зв'язок навчальної програми з освітніми програмами, науковими школами й науково-дослідною тематикою Київського національного університету імені Тараса Шевченка.....	3
Мета та основні завдання навчальної програми.....	4
Програмні компетентності.....	4
Методика викладання навчального курсу.....	7
Очікувані навчальні результати.....	7
Контрольні заходи та система оцінювання.....	8
Внутрішня та зовнішня система забезпечення якості виконання навчальної програми.....	9
Навчально-тематичний план лекцій та семінарських занять.....	10
Лекції.....	11
Семінарські заняття.....	13
Самостійна робота студентів	15
Рекомендована література для підготовки до семінарських занять та самостійної роботи студентів.....	17
Перелік питань до заліку.....	24

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Навчальна програма «Українська та зарубіжна культура» є складовою освітніх програм підготовки фахівців з вищою освітою освітнього рівня «Бакалавр» усіх галузей знань та спеціальностей Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Навчальна програма спрямована на формування загальних компетентностей, достатніх для виконання особою професійних обов'язків за обраною спеціальністю.

Навчальна програма розрахована на 3 кредити ЄКТС, з яких 1,5 кредити ЄКТС (44 академічні години) відводяться для навчальних занять та 1,5 кредити ЄКТС (46 академічних годин) відводяться для самостійної роботи студентів. Рекомендованими семестрами викладання навчальної дисципліни «Українська та зарубіжна культура» є 3-й – 6-й семестри, основними формами навчальних занять постають лекції, семінарські заняття та консультації. Програма складається із 15 тем, які опрацьовуються під час навчальних занять та самостійної роботи студентів. Заключною формою контролю виконання навчальної програми є залік.

ЗВ'ЯЗОК НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ З ОСВІТНІМИ ПРОГРАМАМИ, НАУКОВИМИ ШКОЛАМИ Й НАУКОВО-ДОСЛІДНОЮ ТЕМАТИКОЮ КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

У Київському національному університеті навчальна дисципліна «Українська та зарубіжна культура» належить до групи обов'язкових навчальних дисциплін для забезпечення загальних компетентностей випускників освітнього рівня «Бакалавр» (Наказ ректора №1094-32 від 30.12.2014 р. <http://nmc.univ.kiev.ua/doc.htm>).

Навчальна програма «Українська та зарубіжна культура» створена на базі наукової школи кафедри української філософії і культури філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка та виконана у межах Комплексної наукової програми Київського національного університету імені Тараса Шевченка «Модернізація суспільного розвитку України в умовах світових процесів глобалізації», науково-дослідницької теми філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка 11БФ041-01 «Філософсько-світоглядні та політологічні аспекти гуманітарного розвитку сучасного суспільства».

МЕТА ТА ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Метою навчальної програми «Українська та зарубіжна культура» є забезпечення філософсько-культурологічної складової підготовки висококваліфікованого, конкурентоздатного, інтегрованого у європейський та світовий науково-освітній простір фахівця освітнього ступеня «Бакалавр», який здобув теоретичні та практичні знання, вміння та навички, що достатні для виконання професійних обов'язків за обраною спеціальністю.

Основними завданнями навчальної програми є:

- Сформуванню у здобувача вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр» ряд загальних компетентностей, які достатні для виконання професійних обов'язків за обраною спеціальністю;
- Забезпечити викладання навчальної дисципліни засобами сучасних передових методик (у тому числі електронного навчання).
- Якісно організувати самостійну роботу студентів в межах навчальної програми, забезпечити системний взаємозв'язок із навчальними заняттями та самостійною роботою;
- Забезпечити якісне структуроване керівництво самостійною роботою студентів;
- Забезпечити якісний проміжний та підсумковий контроль виконання студентами вимог навчальної програми;
- Забезпечити внутрішній та зовнішній контроль якості виконання навчальної програми.
- Забезпечити повне досягнення студентами програмних компетентностей та очікуваних результатів навчання за дисципліною «Українська та зарубіжна культура».

ПРОГРАМНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Навчальна програма передбачає опанування здобувачем вищої освіти ряду **загальних компетентностей**, достатніх для досягнення мети та основних завдань цієї програми, а також достатніх для виконання професійних обов'язків за обраною спеціальністю. Формування **спеціальних компетентностей** в межах навчального курсу «Українська і зарубіжна культура» не передбачається.

Програмні компетентності класифіковані на декілька груп: філософсько-культурологічні компетентності, дослідницькі компетентності, комунікативні компетентності, управлінські компетентності, етичні компетентності. Дескриптори груп компетентностей використовуються для зручності опису й поліпшення прозорості змісту даної навчальної програми.

**Загальні компетентності навчальної програми
«Українська та зарубіжна культура»**

Дескриптор групи компетентностей	Загальні компетентності
<i>Філософсько-культурологічні компетентності</i>	<ul style="list-style-type: none"> • здатність до критичного мислення, вміння застосовувати елементи критичного мислення у процесі навчання та професійної діяльності; • здатність до самокритики у процесі навчання та у професійній діяльності; • здатність до крос-культурної комунікації; • вміння виконувати професійні обов'язки в умовах діалогу культур; • здатність орієнтуватися у сучасному багатоманітті культур, знати основні історичні етапи розвитку світової культури в цілому та європейської культури зокрема, основні світоглядні засади, базові цінності, форми розвитку, найбільш вагомні художньо-мистецькі, інтелектуальні та суспільні здобутки, які є визначальними для сучасного етапу розвитку світової культури; • усвідомлювати основні проблеми феномену культурної глобалізації, вміння виконувати професійні обов'язки в умовах глобалізованого світу; • знати ключові історичні етапи розвитку української культури, її світоглядні цінності, найбільш вагомні художньо-мистецькі, інтелектуальні та суспільні здобутки; • здатність усвідомлювати місце української культури у розвитку світової та європейської культури; • розуміти сучасні проблеми розвитку української культури в умовах європейської інтеграції та глобалізації, вміти враховувати їх під час виконання професійних обов'язків.

<p><i>Дослідницькі компетентності</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • вміння працювати з науковою літературою, здатність до критичного аналізу наукових текстів; • усвідомлювати місце феномену науки, наукового знання, їх роль та функції у системі культури; • здатність визначати місце і роль своєї спеціальності в системі наукового знання в цілому та у межах сучасних наукових проблем розвитку України; • здатність до участі у міждисциплінарних проектах, які спрямовані на розв’язання комплексних проблем розвитку культури; • здатність формулювати глобальні наукові проблеми
<p><i>Комунікативні компетентності</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • здатність до академічного письма та спілкування; • здатність чітко і коректно практично застосовувати наукову, філософську та культурологічну термінологію; • здатність написання рідною мовою невеликих за обсягом навчальних праць; • уміння та навички ефективно використовувати сучасні інформаційні та комунікативні технології у навчанні (електронне навчання); • вміння практично використовувати інтернет-технології для власного аудиторного та самостійного навчання; • здатність практичного використання інформаційних технологій для презентації результатів власного навчання; • здатність практично використовувати інформаційні технології для підготовки навчальних творів; • спроможність ефективно працювати в команді (академічній групі); • уміння ефективно працювати самостійно; • толерантність та взаємоповага в питаннях міжособистісного спілкування при виконанні професійних обов’язків;

Управлінські компетентності	<ul style="list-style-type: none"> • уміння приймати рішення у нестандартних ситуаціях; • уміння раціонально використовувати наявні ресурси (інформаційні, навчальні, часові тощо); • скеровувати зусилля, як власні, так і колег по навчанню, на найбільш ефективне виконання навчальних завдань.
Етичні компетентності	<ul style="list-style-type: none"> • здатність до толерантної професійної комунікації в умовах культурного різноманіття, культурного синтезу, культурних відмінностей.

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Викладання навчальної дисципліни «Українська і зарубіжна культура» здійснюється у формі лекцій, семінарських занять, самостійної роботи студента під керівництвом викладача.

Важливою складовою методики викладання навчальної програми є залучення і використання сучасних інформаційних технологій на базі програмного забезпечення електронного та дистанційного навчання «Moodle».

ОЧІКУВАНІ НАВЧАЛЬНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Основними результатами вивчення дисципліни «Українська і зарубіжна культура» є:

1. здобуття загальних компетентностей, передбачених навчальною програмою;
2. повне виконання вимог навчальної програми;
3. успішне виконання завдань проміжних контрольних заходів;
4. виконання усіх робіт, передбачених програмою лекцій, семінарських занять самостійної роботи;
5. складений залік на позитивну оцінку.

КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ ТА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Контрольні заходи навчального курсу поділяються на **поточні** та **підсумкові**.

До поточних контрольних заходів належать:

- виконання письмових самостійних робіт у формах реферату, доповіді, презентації тощо (на розсуд викладача);
- доповідь на семінарському занятті;
- виконання аудиторних контрольних письмових робіт у формах реферату, доповіді розгорнутої відповіді, тестів;
- дистанційне виконання тестових завдань в межах системи електронного навчання;
- індивідуальна консультація;
- інші контрольні заходи на розсуд викладача в межах мети і завдань програми та програмних компетенцій.

Підсумковим контрольним заходом є виключно залік, який проводиться за умови успішного виконання студентом проміжних контрольних заходів.

Виконання студентом навчальної програми здійснюється за 100-бальною шкалою. Оцінка виконання навчальної програми формується як накопичувальна за наступною формулою:

$ПО = ОПтКЗ + ОПКЗ$, де

ПО – підсумкова оцінка (оцінка за залік).

ОПтКЗ – оцінка виконання проміжних контрольних заходів.

ОПКЗ – оцінка виконання підсумкових контрольних заходів.

Спосіб оцінювання кожного із контрольних заходів, а також співвідношення балів за виконання проміжних контрольних заходів та підсумкових контрольних заходів визначаються викладачем у робочій навчальній програмі з урахуванням особливостей освітніх програм певної спеціальності (факультету, інституту, спеціалізації тощо).

Рекомендоване співвідношення оцінювання виконання проміжних та підсумкових контрольних заходів можна сформулювати у пропорції 80/20, де 80 балів – максимальна оцінка виконання проміжних контрольних заходів, 20 – оцінка виконання підсумкових контрольних заходів.

У разі, якщо оцінка виконання студентом проміжних контрольних заходів на момент проведення заліку є вищою за 60 балів, то вона може бути визнана як оцінка за виконання підсумкового контрольного заходу за умови безпосередньої присутності та згоди студента під час проведення заліку.

ВНУТРІШНЯ ТА ЗОВНІШНЯ СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИКОНАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Внутрішня система забезпечення якості виконання навчальної програми включає:

- поточний облік відвідування занять та оцінок за виконання навчальних завдань;
- індивідуальні консультації;
- керівництво самостійною роботою студента;
- поточні контрольні заходи;
- підсумковий контрольний захід (залік);
- система електронного навчання;
- участь у проведенні контрольних заходів інших викладачів профільної кафедри.

Зовнішня система забезпечення якості виконання навчальної програми включає:

- співпрацю із роботодавцями (за відповідними спеціальностями);
- академічну мобільність студентів та викладачів;
- експертизу та апробацію навчальної програми в інших ВНЗ та наукових установах.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ ТА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Тема	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота студентів
1	Вступ до курсу. Культура як об'єкт міждисциплінарного дослідження	2		2
2	Ранні форми культури	2	1	2
3	Джерела формування української культури	2	1	2
4	Античність як тип культури	2	1	4
5	Міфологічний простір давніх слов'ян	2	1	2
6	Культура європейського Середньовіччя	2	1	4
7	Культура Київської Русі	2	1	4
8	Культура європейського Відродження.	2	1	4
9	Українська культура ранньомодерної доби	2	1	4
10	Культура європейського Просвітництва.	2	1	2
11	Феномен бароко в українській культурі	2	1	4
12	Західноєвропейська культура ХІХ століття	2	1	4
13	Українська культура ХІХ століття	2	1	2
14	Глобальні проблеми сучасної світової культури	2	1	4
15	Основні напрями розвитку української культури ХХ – початку ХХІ століть.	2	1	2
	Всього	30	14	46

ЛЕКЦІЇ

Лекція 1. Вступ до курсу. Культура як об'єкт міждисциплінарного дослідження

Поняття культури та його багатозначність. Основні функції культури. Морфологія культури. Основи періодизації культури. Предметне поле та завдання культурологічних досліджень.

Лекція 2. Ранні форми культури

Основні етапи антропосоціогенезу. Поняття неолітичної революції. Міфологія як історично перша форма світогляду. Проблема виникнення мови. Генезис моральної свідомості та мистецтва.

Лекція 3. Джерела та складники формування української культури

Поняття «етнос», «народ», «нація». Національна культура та її специфічні риси. Етапи етногенезу та націостановлення українців. Загальна характеристика джерел формування української культури. Загальна характеристика складників формування української культури.

Лекція 4. Античність як тип культури

Періодизація культури Античності. Загальна характеристика міфології Стародавньої Греції та Стародавнього Риму. Мистецтво Стародавньої Греції та Стародавнього Риму. Філософія як особлива форма культури Античності.

Лекція 5. Міфологічний простір давніх слов'ян

Структура міфологічного простору давніх слов'ян. Специфічні риси слов'янської міфології. Поняття фольклору та народної культури.

Лекція 6. Культура європейського Середньовіччя

Періодизація Середньовічної культури. Роль християнства у розвитку Середньовічної культури. Європейське середньовічне мистецтво: основні напрями. Становлення університетської освіти і науки в епоху Середньовіччя.

Лекція 7. Культура Київської Русі

Київська Русь як соціокультурна система. Значення християнства для культури Київської Русі. Феномен двовір'я. Мистецтво Київської Русі: загальна характеристика. Філософська та соціально-політична думка Київської Русі: загальна характеристика.

Лекція 8. Культура європейського Відродження

Періодизація та загальна характеристика епохи Відродження. Мистецтво Відродження: основні напрями та представники. Соціально-політична думка епохи Відродження: загальна характеристика.

Лекція 9. Українська культура ранньомодерної доби

Тенденції та явища українського передвідродження. Реформаційно-гуманістичний напрям в українській культурі. Братський рух та полемічна література в Україні.

Лекція 10. Культура європейського Просвітництва

Світоглядні засади культури Просвітництва. Мистецтво епохи Просвітництва: основні напрями. Наука як сутнісне явище доби Просвітництва.

Лекція 11. Феномен бароко в українській культурі

Поняття бароко та його специфічні риси в українській культурі. Архітектура українського бароко. Українська барокова література. Образотворче мистецтво та музична культура України періоду бароко.

Лекція 12. Західноєвропейська культура XIX століття

Феномен європоцентризму. Західноєвропейське мистецтво XIX століття: основні напрями та представники. Науково-технічна революція та криза європейських наук.

Лекція 13. Українська культура XIX століття

Періодизація української культури XIX століття. Дворянський період. Народницький період. Модерний період.

Лекція 14. Глобальні проблеми сучасної світової культури

Поняття модерну. Модерн та модернізм. Період постмодерну. Основні напрями розвитку європейського мистецтва XX століття. Проблема глобалізації. Проблема мультикультуралізму. Проблема культурної універсалізації.

Лекція 15. Основні напрями розвитку української культури XX – початку XXI століть.

Модерн як проект національного культуротворення. Українське мистецтво XX століття як частина світової художньої культури. Сучасні культурологічні проблеми європейської інтеграції України.

СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

Семінарське заняття 1.

1. Класифікація архаїчних міфів.
2. Культура Месопотамії: міфологія, мистецтво, правова думка.
3. Культура Стародавнього Єгипту: міфологія, мистецтво, правова думка.

Семінарське заняття 2.

1. Давньогрецька міфологія: джерела, пантеон, основні міфи.
2. Давньоримська міфологія: джерела, пантеон, основні міфи.
3. Давньогрецька література: основні напрями та представники.
4. Архітектурні традиції Стародавньої Греції.
5. Архітектура Стародавнього Риму.
6. Слов'янська міфологія: джерела, пантеон, основні міфи.
7. Етногенез та націостановлення українців.

Семінарське заняття 3.

1. Образотворче мистецтво епохи Середньовіччя.
2. Перші європейські середньовічні університети: історія виникнення, структура, освітні, наукові та культурні традиції.
3. Література Київської Русі.
4. Образотворче мистецтво Київської Русі.

Семінарське заняття 4.

1. Образотворче мистецтво епохи Відродження: основні напрями, твори, представники.
2. Утопізм як напрям соціально-політичної думки Відродження (Т.Мор, Т.Кампанелла).
3. Українські гуманісти епохи Відродження.
4. Братський рух в Україні.

Семінарське заняття 5.

1. Сутність культури Просвітництва (за працею І.Канта «Відповідь на питання: Що таке Просвітництво?»).
2. Образотворче мистецтво класицизму: основні напрями, твори, представники.
3. Українське бароко: основні напрями та представники.
4. Г.С.Сковорода як представник культури українського бароко.
5. Мистецтво класицизму в українській культурі: основні напрями розвитку.

Семінарське заняття 6.

1. Романтизм як напрям європейського мистецтва ХІХ століття.
2. Реалізм як напрям європейського мистецтва ХІХ століття.
3. Особливості розвитку романтизму в українській культурі ХІХ ст.: література та суспільно-політична думка.
4. Життя і творчість Тараса Шевченка.
5. Становлення і розвиток університетської освіти і науки в Україні ХІХ ст.: Харківський університет.
6. Становлення і розвиток університетської освіти і науки в Україні ХІХ ст.: Київський університет.
7. Основні етапи розвитку української літератури ХІХ ст.: від романтизму до модернізму.
8. Діяльність Наукового Товариства імені Шевченка у Львові.

Семінарське заняття 7.

1. Основні напрями розвитку європейського мистецтва ХХ – початку ХХІ ст. (експресіонізм, кубізм, футуризм та ін.).
2. Феномен «Розстріляного Відродження» в українській культурі ХХ століття.
3. Феномен «шестидесятників» в українській культурі ХХ століття.
4. Українська архітектура ХХ століття: основні напрями та представники.
5. Проблеми та перспективи європейської інтеграції України.

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ (СРС)

Питання для СРС 1.

1. Культурологія у структурі сучасного соціогуманітарного знання.
2. Основні культурологічні концепції.
3. Людина як продукт біологічної та культурної еволюції.
4. Масова культура: сутність та специфічні риси.

Питання для СРС 2.

4. Культура Стародавньої Індії: міфологія, мистецтво, правова думка.
5. Культура Стародавнього Китаю: міфологія, мистецтво, правова думка.
6. Скульптурні традиції Стародавньої Греції.
7. Театральне мистецтво Стародавньої Греції.
8. Концепція етногенезу слов'ян та походження українського народу В.П.Петрова.
9. Народна культура та фольклор: особливості співвідношення.

Питання для СРС 3.

1. Чи коректно характеризувати епоху Середньовіччя як «темні віки»?
2. Європейська середньовічна архітектура: основні напрями й пам'ятки.
3. Архітектурні традиції Київської Русі.
4. Музична культура Київської Русі.

Питання для СРС 4.

1. Архітектура епохи Відродження: основні напрями, пам'ятки, представники.
2. Образотворче мистецтво епохи Відродження: основні напрями, пам'ятки, представники.
3. Соціально-політичні та правові погляди Станіслава Оріховського.
4. Полемічна література в Україні: основні напрями та представники.

Питання для СРС 5.

1. Архітектурний класицизм: основні напрями, пам'ятки, представники.
2. Класицизм у літературі: основні напрями, твори, представники.
3. Класицизм у скульптурі та живопису: основні напрями, твори, представники.
4. Українська барокова архітектура.
5. Києво-Могилянська академія як центр освіти і науки України XVII – XVIII ст.: історія виникнення, видатні вчені та випускники.

Питання для СРС 6.

1. Натуралізм та імпресіонізм як напрями розвитку європейського мистецтва XIX століття.
2. Архітектура України XIX ст.
3. Українська музична культура XIX ст.
4. Розвиток театрального мистецтва України XIX ст.

Питання для СРС 7.

1. Поняття постмодерну: зміст та специфічні риси культури інформаційного суспільства.
2. Український мистецький авангард 10-30-х років XX століття.
3. Розвиток українського кіномистецтва XX століття: основні напрями та представники.
4. Розвиток театрального мистецтва України XX століття: основні напрями та представники.
5. Музична культура України XX століття: основні напрями та представники.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА
для підготовки до семінарських занять
та самостійної роботи студентів

Основна література:

1. Культурологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів / кол. авторів; за ред. А.Є.Конверського. Харків: Фоліо, 2013. – 863 с.
2. Попович М.В. Нарис з історії культури України. – К.: «АртЕк», 1998. – 728 с.
3. Культурологія: українська та зарубіжна культура Навч. посіб. / М.М.Закович, І.А.Зязюн, О.М.Семашко та ін. За ред. М.М.Заковича – К., 2004. - 567 с.

Додаткова література:

Семінарське заняття та СРС 1.

1. Антонова Е. В. Месопотамия на пути к первым государствам. — М.: Изд. фирма «Восточная литература» РАН. 1998. — 224 с
2. Бардески Кьяра Децци. Месопотамия. Колыбель человечества / Пер. Т. Н. Григорьевой. — М.: Ниола-Пресс, 2008. — 128 с.
3. Барт Р. Миф сегодня. // Мифология. – М., 2000. С. 233-286
4. Гомбрих Эрнст. История искусств. – М.: АСТ, 1998. – с.688
5. Гуляев В. И. Шумер. Вавилон. Ассирия: 5000 лет истории. — М.: Алетея, 2004. — 440 с.
6. Густерин, П. В. Египетский музей: История создания // Мир музея. — 2011. — № 6. — С. 40–47.
7. Дмитриева Н.А. Краткая история искусств. – М., 1985. Вип. I. – с. 318
8. Древние цивилизации / С. С. Аверинцев, В. П. Алексеев, В. Г. Ардзинба [и др.]; Под общ. ред. Г. М. Бонгард-Левина. — М. Мысль, 1989. — Гл. III: Древняя цивилизация Египта. — С. 37–69. — 479 с.
9. Египетская мифология: Энциклопедия. – М.: Эксмо, 2002. - 591 с.
10. Кинк, Х. А. Как строились египетские пирамиды. — М. : Наука, 1967. — 110 с.
11. Кленгель-Брандт Эвелин. Вавилонская башня. Легенда и история / Пер. с нем. И. М. Дунаевской. — М.: Наука, Главная редакция восточной литературы, 1991. - 160 с.
12. Крамер Самуэл Ной. История начинается в Шумере. — М.: Наука, Главная редакция восточной литературы, 1991. — 2-е изд. - 256 с.

Семінарське заняття та СРС 2.

1. Антична література: навчальний посібник / Ковбасенко Ю. І. - 2-ге К56 вид., розшир. та доповн. - К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2012. - 248 с.
2. Войтович В. М. // «Українська міфологія». — м. Київ: вид. «Либідь». 2002 р. - 664 с.
3. Вяч. Вс. Иванов, В. Н. Топоров // «СЛАВЯНСКАЯ МИФОЛОГИЯ. Мифы народов мира: Энциклопедия», г.. Москва, 1980 г. — Т. 2. — С.450-456
4. Г. Н. Підлісна «Антична література». — Київ «Вища школа», 1992. - 255 с.
5. Г. Н. Підлісна «Світ античної літератури». — Київ «Наукова думка», 1981. – 199 с.
6. Гомбрих Эрнст. История искусств. – М.: АСТ, 1998. – с.688
7. Дмитриева Н.А. Краткая история искусств. – М., 1985. Вип. I. – с. 318
8. Е. Левкиевская. // «Мифы русского народа», г. Москва, 2000 г. - 528 с.
9. Замаровский Войтех. Боги и герои античных сказаний: Словарь: Пер. с чеш. — , М.: Республика, 1994. — 399 с.
10. І. М. Тронський «Історія античної літератури». — «Радянська школа», 1954. - 584 с.
11. Иванов В. В., Топоров В. Н. // «Дослідження в області слов'янських старожитностей». – М.: Наука, 1974. – 342.
12. Кун М. А. Легенди і міфи Стародавньої Греції. — Тернопіль: АТ «Гарнекс», 1993. — С. 416.
13. Міфи стародавніх українців, греків, римлян. — Одеса «Маяк», Редакція «Ріно», 1995. - 46 с.
14. Словник античної міфології — К.: Наукова думка, 1985. — 236 сторінок.

Семінарське заняття та СРС 3.

1. Аверинцев С.С. Судьбы европейской культурной традиции в эпоху перехода от античности к Средневековью // Из истории культуры Средних веков и Возрождения. – М., 1976. - С. 17-64
2. Асеев Ю. С. Архітектура Київської Русі. — К.: Будівельник, 1969. — 191 с.
3. Воропай О. Звичаї українського народу. — К.:Оберіг, 1993. — 59 с.
4. Гомбрих Эрнст. История искусств. – М.: АСТ, 1998. – С. 172-223
5. Грабович, Григорій. До історії української літератури: Дослідження, есе, полеміка. — К.: Основи, 1997. — С. 260-277.
6. Гріненко Г. В. Хрестоматія по історії світової культури. — М.: Юрайт, 1998. — С 378-581.

7. Грушевський М. С. Нарис історії українського народу. — К.:Либідь, 1991. —С. 4-199.
8. Гуревич А.Я. Категории средневековой культуры,—2-е изд., испр. и доп.— М.: Искусство, 1984.— С. 5-138.
9. Дмитриева Н.А. Краткая история искусств. – М., 1985. Вип. I.– С. : 109-214.
- 10.История зарубежной литературы: Раннее Средневековье и Возрождение / Под редакцией В. М. Жирмундского. — М., 1987. — 462 с. — С.: 10-19.
- 11.І. Я. Дзира. Козацьке літописання 30–80-х рр. XVIII століття: джерелознавчий та історіографічний аспекти. – Монографія., К.: Інститут історії України, 2006. – 566 с.
- 12.Історія світової культури. — Либідь, 1994. — 320 с.
- 13.Історія української культури / За загал. ред. І. Крип'якевича. — К.:Либідь, 1994. — С.: 3-167.
- 14.Карсавин Л.П. Культура средних веков. – К., 1995 — 320 с.
- 15.Ковальчук О. В. Українське народознавство. — К.:Освіта, 1992. – 176 с.
- 16.Л. Шевченко-Савчинська, К. Балашов. Давня література: з полону стереотипів. К., «Медієвіст». 2012. — 114 с.
- 17.Література західноєвропейського Середньовіччя / За редакцією Н. О. Висоцької. — Вінниця: Нова книга, 2003. — 464 с. — С.: 6-20.
- 18.Мистецтво Київської Русі: Альбом / Авт.-упоряд. Ю. С. Асєєв. — К.: Мистецтво, 1989. — 250 с.
- 19.Толочко П.П. Київська Русь. – К.: 1996. – 359 с.
- 20.Франко І. План викладів історії літератури руської. Спеціальні курси. Мотиви / Зібр. тв. У 50-ти Т. Т.41. С. 34-48
- 21.Хейзинга Й. Осень Средневековья. – М.: «Прогресс» — «Культура», 1995. — 416 с
- 22.Шалагінов Б.Б. Зарубіжна література від античності до початку XIX століття. — К.: Академія, 2004. — 360с. — С.: 120–149.
- 23.Шаповалова М. С., Рубанова Г. Л., Моторний В.А. Історія зарубіжної літератури: Середні віки та Відродження. — Л., 1982. – С.: 7-103

Семінарське заняття та СРС 4.

1. Баткин Л.М. Итальянское Возрождение. Проблемы и люди. – М., 1995 – 448 с.
2. Вирський Д. Станіслав Оріховський-Роксолан як історик та політичний мислитель. — К. — Кременчук: Вид-во КДПУ, 2001. — 217 с.
3. Гомбрих Эрнст. История искусств. – М.: АСТ, 1998. – С.: 233-387.
4. Грінєнко Г. В. Хрестоматія по історії світової культури. — М.: Юрайт, 1998, - С.:479-522, 581-640.

5. Дмитриева Н.А. Краткая история искусств. – М., 1985. Вып. I. – С.:217-311
6. Искусство раннего Возрождения. — М.: Искусство, 1980. — 257 с.
7. История искусства: Ренессанс. — М.: АСТ, 2003. — 503 с.
8. Литвинов В. Станіслав Оріховський. Історико-філософський портрет. — К.: Академперіодика, 2014. — 352с.
9. Литвинов В. Україна в пошуках своєї ідентичності. XVI - початок XVII. — К.: Наукова думка, 2008. — 525 с.
10. Мицько І. З. Острозька слов'яно-греко-латинська академія. — Київ, 1990.
11. Перше Відродження (1580–1610) // Грушевський, М. Історія української літератури: у 6 т. — Київ: Либідь, 1995. — Т. 5. — С.91-163, 234–266.
12. Полікарпов В. С. Лекції з історії світової культури. К.: Знання, 2000. — 359 с.
13. Сас П. М. Українсько-польський мислитель доби Відродження Станіслав Оріховський: на шляху до історизму нового часу // Український історичний журнал. — К.: «Наукова думка», 1991. — Вып. 1, (№ 359)
14. Стратій Я. Вишенський, Іван // Філософська думка в Україні: Біобібліографічний словник. — Київ: Пульсари, 2002. — 224 с.
15. Стратій Я. М. Іван Вишенський і спорідненість його вчення з ідеями Реформації // Гуманістичні і реформаційні ідеї на Україні. — Київ, 1991. — 202 с
16. Українська і зарубіжна культура. Навчальний посібник /Під заг. ред. Заболоцької К. В. Донецьк: «Східний видавничий дім», 2001. с. 79-102
17. Яйленко Е. В. Итальянское Возрождение. — М.: ОЛМА-ПРЕСС, 2005. — 128 с.

Семінарське заняття та СРС 5.

1. Всеобщая история искусств. Т.4 (6). Искусство 17-18 веков. Колпинский Ю.Д., Ротенберг Е.И. и др. (ред.). 1963. — с.924
2. Гомбрих Эрнст. История искусств. — М.: АСТ, 1998. — С.:413-475
3. Дмитриева Н.А. Краткая история искусств. — М., 1990. Вып. II. — С.:85-267
4. З. І. Хижняк, В. К. Маньківський. Історія Києво-Могилянської академії — К.: Видавничий дім «КМ Академія», 2003. — 181 с.
5. Історія української архітектури / Ю.С.Асєєв, В.В.Вечерський, О.М.Годованюк та ін.: За ред. В.І.Тимофійенка. — К.: Техніка, 2003. — 472 с.
6. Кант И. Ответ на вопрос: что такое Просвещение? // Кант И. Избранные сочинения: в 2 тт. / Под ред. А. П. Клемешева, В. Н. Брюшинкина. Калининград: Изд-во РГУ им. И. Канта, 2005. Т. 2. С. 9-20.
7. Каптерева Т., Быков В., Искусство Франции 17 века, М.: 1971. — 223 с.

8. Києво-Могилянська академія в іменах. XVII–XVIII ст. (1500 імен), К.: Вид. дім «КМ Академія», 2001. - 736 с.
9. Літературознавчий словник-довідник. Друге видання виправлене, доповнене, Київ 2006, с. 344–345.
10. Нічик В. М., Хижняк З. І. . Києво-Могилянська академія та українсько-німецькі культурні зв'язки, К.: Вид. дім «КМ Академія», 2000. – с.252.
11. Огородник І.В., Русин М.Ю. Українська філософія в іменах. – К., 1997. – 328 с.
12. Русский классицизм второй половины XVIII — начала XIX века.- М., Изво Изобразительное искусство, 1994. – с. 224.
13. Сазонова Л.И. Поэзия барокко в славянских странах в свете исторической поэтики (западные, восточные и южные славяне) // Славянские литературы: X Международный съезд славистов. София, 1988 г. М.: «Наука», 1988. С. 114-132
14. Тимофієнко В. «Зодчі України кінця XVIII — початку ХХ століть. Біографічний довідник», К., 1999, - 477 с.
15. Українське літературне бароко. – К., 1987. — 66 с.
16. Чижевський Д. І. Філософія Г. С. Сковороди / Підготовка тексту й передне слово проф. Леоніда Ушкалова. — Харків: Прапор, 2004. — 272 с.
17. Шубарт П. Бароко та його розвиток в архітектурі міст Східної Галичини. - Одеса, 2012. – 329 с.
18. Шульга В. П. Києво-Могилянська академія: матеріали до бібліографічного покажчика літератури з фондів Наукової бібліотеки НАУКМА / Вип. 1. — К.: Видавничий дім «КМ Академія» 2002. – 99 с.

Семінарське заняття та СРС 6.

1. Бовсунівська Т. Феномен українського романтизму. Етногенез і теогенез. – Ч. 1. – К., 1997. – 155 с.
2. Голубенко М. Від романтизму до реалізму // Петров В., Чижевський Д., Голубенко М. Українська література, Мюнхен-Львів, 1994. – с 159-191.
3. Грабович Г. Шевченко як міфотворець: семантика символів у творчості поета. – К., 1991. – 212 с.
4. Гундорова Т. Проявлення слова. Дискусія раннього українського модернізму. Постмодерна інтерпретація. – Львів, 1997. – 296 с.
5. Западноевропейское искусство 2-й половины 19 в. Сборник статей. М.: "Искусство" 1975. – 206 с.
6. Ідея університету : антологія / [упоряд.: М. Зубрицька, Н. Бабалик, З. Рибчинська]. – Львів : Літопис, 2002. – С. 185-210.
7. Київський університет ім. Т. Г. Шевченка : довідник / [ред. Кресіна І. О., Іваненко М. Е.]. – К., 1994. – С. 20.

8. Класичні університети – центри освіти, науки, культури регіонів: традиції та сучасність. – Дніпропетровськ : Арт-прес, 2003. – 236 с.
9. Лобановський Б., Говдя П. Українське мистецтво другої половини ХІХ-початку ХХ ст. – К., 1980. – 206 с.
10. Мейнеке Фр. Английский преромантизм, Фергюсон и Бёрк // Мейнеке Фридрих. Возникновение историзма / Пер. с нем. — М., 2004. С. 191 — 203.
11. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. – К., 1997. – 360 с.
12. Петров В. Естетична доктрина Шевченка // Україна: філософський спадок століть/ Хроніка-2000. – 2000. - №39-40. – с. 85-91.
13. Полікарпов В. С. Лекції з історії світової культури. К.: Знання, 2000. — 359 с.
14. Сірополко С. Історія освіти в Україні / С. Сірополко. – К.: Наук. думка, 2001. – С. 477.
15. Українська і зарубіжна культура. Навчальний посібник / Під заг. ред. Заболоцької К. В. — Донецьк: «Східний видавничий дім», 2001. -с. 79-102
16. Федоров Ф. П. Романтический художественный мир: пространство и время. — Рига: Зинатне, 1988.- С. 26-164.
17. Хрулев В. И. Романтизм как тип художественного мышления: Учебное пособие. — Уфа: Башкирский ун-т, 1985. — С. 15-38.
18. Шевченківські студії: Київська старовина. №2, 1999. – 121 с.
19. Яворская Н. Западноевропейское искусство ХІХ века. – М., 1962. – 72 с.

Семінарське заняття та СРС 7.

1. Арсланов В.Г. Западное искусствознание ХХ века. – М.: Традиция, 2005. – 864 с.
2. Баран В. Україна у 1950-1960-х рр. — Львів, 1996. – 448 с.
3. Гундорова Т. Післячорнобильська бібліотека. Український літературний постмодерн. – К.: Видавництво «Часопис “Критика”», 2005. –264 с.
4. Дзюба І. Деякі проблеми і перспективи української культури // Науковий світ - 2002. - № 11. - С. 4-5.
5. Дроздовський Д. І. Код майбутнього. Філософія українського шістдесятництва: монографія. — К.: Видавничий дім «Всесвіт», 2006. - 192 с.
6. Ильин И. Постструктурализм. Деконструктивизм. Постмодернизм. – М., 1996. - 252 с.
7. Ілленко Ю. Парадигма кіно. – К.: Абрис, 1999. - 412 с.
8. Касянов Г. Незгодні: українська інтелігенція у русі опору 1960-80-х років.- К., 1995. - 224 с.
9. Козловский П. Культура постмодерна. – М., 1997. - 240 с

10. Корнієнко Н. Український театр у переддень третього тисячоліття. Пошук. - К.: Факт, 2000. - 160 с.
11. Корогодський Р. Брама світла. Шістдесятники / Упоряд. М.Коцюбинська, Н.Кучер, О.Сінченко.- К.: Вид-во Українського католицького університету, 2009.- 655 с
12. Кошелівець І. Шестидесятники // Енциклопедія українознавства : Словникова частина : в 11 т. / Наукове Товариство ім. Шевченка ; гол. ред. проф., д-р Володимир Кубійович. — Париж ; Нью-Йорк ; Львів : Молоде життя, 1954–2003. – С. 506.
13. Краснодембський Здіслав. На постмодерністських роздоріжжях культури. – К.: Основи, 2000. - 196с.
14. Лавріненко Юрій. Розстріляне відродження: Антологія 1917—1933. Поезія — проза — драма — есей. Paris, Instytut Literacki, 1959. // Київ, «Просвіта», 2001.- 794 с.// К.: «Смолоскип», 2007. - 976 с
15. Лиотар Ж.Ф. Ответ на вопрос: что такое постмодерн? // Ad Marginem. – М.,1994. - С. 307-323.;
16. Лісовий В. С. Культура – ідеологія – політика. – К.: Видав- ництво ім. О. Теліги, 1997. - 352 с.
17. Мала українська енциклопедія актуальної літератури / Ю. Андрухович, О. Гуцуляк, В. Єшкілев, Ю. Іздрик. — Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 1998. - 285 с.
18. Маньковская Н.Б. Эстетика постмодернизма. - СПб.: Алетейя, 2000. - 347с.
19. Національна культура в сучасній Україні. – К.: Асоціація "Україна", 1995. - 336 с.
20. Павлюк Л. С. Знак, символ, міф у масовій комунікації. – Львів: ПАІС, 2006. - 120 с.
21. Пахльовська О. Український постмодернізм як клонування без правил // Ситуація постмодернізму в Україні // КіноТеатр. – 2001. – № 6 (38) С. 2-6.
22. Табачковський В.Г. У пошуках невтраченого часу. – К., 2002. - 297 с.
23. Куликова И.С. Философия и искусство модернизма. – М.: Политиздат, 1980. – 271 с.
24. Русін Руслан. Художній образ: від класики до постмодерну. Монографія. - ВПЦ «Київський університете». – К., 2015. – 208 с.
25. Бодрійяр Ж. Прозрачность зла. – М. Добровест, 2000. – 258 с.
26. Бодрійяр Ж. Система вещей. – М. Рудомино, 1995. – 174 с.
27. Габермас Ю. Філософський дискурс модерну. – К. Четверта хвиля, 2001. – 424 с.
28. Германия XX век. Модернизм. Авангард. Постмодернизм. За ред. В.Ф. Колязина. – М., 2008. – 607 С.
29. Горбачов Дмитро. Український авангард 1910 – 1930 років. – К. Мистецтво, 1996, - 400 с.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Поняття культури та його багатозначність.
2. Основні функції культури. Морфологія культури.
3. Міфологія як історично перша форма світогляду.
4. Класифікація архаїчних міфів.
5. Культура Месопотамії: міфологія, мистецтво, правова думка.
6. Культура Стародавнього Єгипту: міфологія, мистецтво, правова думка.
7. Загальна характеристика міфології Стародавньої Греції та Стародавнього Риму.
8. Мистецтво Стародавньої Греції та Стародавнього Риму.
9. Слов'янська міфологія: джерела, пантеон, основні міфи.
10. Етногенез та націостворення українців.
11. Поняття фольклору та народної культури.
12. Роль християнства у розвитку середньовічної культури.
13. Європейське середньовічне мистецтво: основні напрями.
14. Становлення університетської освіти і науки в епоху Середньовіччя.
15. Київська Русь як соціокультурна система.
16. Мистецтво Київської Русі: загальна характеристика.
17. Філософська та соціально-політична думка Київської Русі: загальна характеристика.
18. Періодизація та загальна характеристика епохи Відродження.
19. Мистецтво Відродження: основні напрями та представники.
20. Соціально-політична думка епохи Відродження: загальна характеристика.
21. Реформаційно-гуманістичний напрям в українській культурі.
22. Братський рух та полемічна література в Україні.
23. Світоглядні засади культури Просвітництва.
24. Мистецтво епохи Просвітництва: основні напрями.
25. Наука як сутнісне явище доби Просвітництва.
26. Поняття бароко та його специфічні риси в українській культурі.
27. Архітектура українського бароко.

28. Українська барокова література.
29. Г.С. Сковорода як представник культури українського бароко.
30. Образотворче мистецтво та музична культура України періоду бароко.
31. Західноєвропейське мистецтво XIX століття: основні напрями та представники.
32. Мистецтво класицизму в українській культурі: основні напрями розвитку.
33. Науково-технічна революція та криза європейських наук.
34. Дворянський період української культури XIX століття.
35. Народницький період української культури XIX століття.
36. Життя і творчість Тараса Шевченка.
37. Становлення і розвиток університетської освіти і науки в Україні XIX ст.
38. Модерний період української культури XIX століття.
39. Діяльність Наукового Товариства імені Шевченка у Львові.
40. Поняття модерну. Модерн та модернізм.
41. Основні напрями розвитку європейського мистецтва XX століття.
42. Проблема глобалізації в сучасній світовій культурі.
43. Проблема модернізації в сучасній світовій культурі.
44. Проблема мультикультуралізму в сучасній світовій культурі.
45. Проблема культурної універсалізації в сучасній світовій культурі.
46. Модерн як проект національного культуротворення.
47. Українське мистецтво XX століття як частина світової художньої культури.
48. Феномен «Розстріляного Відродження» в українській культурі XX століття.
49. Феномен «шістдесятників» в українській культурі XX століття.
50. Сучасні культурологічні проблеми європейської інтеграції України.